

Τμήμα Ε.Μ.Μ.Ε., χειμερινό εξάμηνο 2024-2025

Επιχειρηματολογία

Σπύρος Μοσχονάς, smoschon@media.uoa.gr

ώρες γραφείου: Τρίτη 2-3 μμ, Τετάρτη 5-6 μμ, γρ. 208,

τηλ.+voice mail: 210 3689272

Περιγραφή. Με τη βοήθεια της Συμβολικής Λογικής, της Ρητορικής και της Γλωσσολογίας και ανάλογα με τα ενδιαφέροντα της τάξης, θα εξετάσουμε χρήσεις της επιχειρηματολογίας σε διάφορα είδη λόγου και σε πραγματικές συνθήκες «συνομιλίας». Θα μάθουμε επίσης να τυποποιούμε στη Συμβολική Λογική διάφορους τύπους επιχειρημάτων. Ειδικότερα θ' ασχοληθούμε με τα ακόλουθα ζητήματα:

- Τι είναι «επιχείρημα»; Αναγνώριση επιχειρημάτων. Λεκτικοί δείκτες. Επιτελεστική πρόθεση. Συνήθη μη-επιχειρήματα: προειδοποιήσεις/συμβουλές, δοξαστικές αποφάνσεις, εκθέσεις, αφηγήσεις κλπ. Μερική μετατροπή μη επιχειρημάτων σε επιχειρήματα.
- Απαγωγή/Παραγωγή και Επαγωγή. Εξηγήσεις. Ανάλυση σύνθετων επιχειρημάτων.
- Αλήθεια. Εγκυρότητα και ορθότητα. Βασιμότητα και ισχύς των επιχειρημάτων. Σχέση αλήθειας-εγκυρότητας-ορθότητας (παραγωγικά επιχειρήματα), αλήθειας-ισχύος-βασιμότητας (επαγωγικά επιχειρήματα). Σφάλματα. Παραλογισμοί «κατά την ύλη».
- Λογική παράσταση των προτάσεων. Πίνακες αληθείας, Παραγωγική-συλλογιστική μέθοδος, «Φυσική Παραγωγική» μέθοδος. Παράσταση επιχειρημάτων με διαγράμματα Venn κ.ά. τεχνικές.
- Συμβολική μεταγραφή των προτάσεων. Προτασιακός λογισμός. Κατηγορηματικός Λογισμός. Συνδυασμοί επιχειρημάτων και τεχνικές απόδειξης στον προτασιακό/κατηγορηματικό λογισμό. Συνήθη λογικά σφάλματα (κατά τη μορφή). Παράδοξα.
- *Συναφή θέματα:* Η επιχειρηματολογία στην παραδοσιακή και στη «νέα» ρητορική: παραδείγματα, ενθυμήματα, τεκμήρια κ.ά. τύποι επιχειρημάτων. Επιχειρηματολογία έναντι ακροατηρίου. Προϋποθέσεις, υπονοήματα, διαλογική και επιχειρηματολογική οργάνωση του καθημερινού λόγου. Επιχειρήματα στην Κλασική Φιλοσοφία / Θεολογία. Η επιχειρηματολογία στον Ακαδημαϊκό Λόγο / στον Δημοσιογραφικό Λόγο / στη Διαφήμιση / στον Πολιτικό Λόγο.

Αξιολόγηση: Τελικές εξετάσεις (προπαρασκευαστικά τεστ).

Συγγράμματα:

Δημήτρης Πορτίδης, Στάθης Ψύλλος & Διονύσιος Αναπολιτάνος, *Λογική: Η δομή του επιχειρήματος*. Αθήνα: Νεφέλη, 2007.

Διονύσιος Αναπολιτάνος κ.ά., *Λογική: Θεωρία και πρακτική*. Αθήνα: ΟΕΔΒ, 1999.

Ε. Π. Παπανούτσος, *Λογική*. Αθήνα: Δωδώνη, 1985.

Φιλήμων Παιονίδης, *Στοιχεία κριτικής επιχειρηματολογίας*. Θεσσαλονίκη: Ζήτη, 2014.

Restall, G. *Λογική: Μια εισαγωγή*. Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος (Μοτίβο Εκδοτική), 2022.

Walton, D. *Αρχές κριτικής επιχειρηματολογίας*. Αθήνα: Gutenberg, 2021.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία:

Merrie Bergman, James Moor & Jack Nelson, *The Logic Book*, 6^η έκδ. NY: McGraw Hill, 2014.

Irving M. Copi, Carl Cohen & Kenneth McMahon, *Introduction to Logic*, 14^η έκδ. Upper Saddle River, NJ: Pearson, 2010.

Patrick J. Hurley, *A Concise Introduction to Logic*, 12^η έκδ. Stamford, CT: Cengage Learning, 2015.

E.J. Lemmon, *Beginning Logic*. Wokingham, UK: Van Nostrand Reinhold, 1965.

